

Дмитро Петрушин

доцент кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат наук з фізичного
виховання та спорту

ВАЖЛИВІСТЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЛЕЖНОГО РІВНЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Актуальність аналізу та поліпшення фізичної підготовки курсантів вищих навчальних закладів зі специфічними умовами навчання зумовлена зростаючими вимогами до їхньої професійної компетентності та здатності виконувати службові обов'язки в екстремальних та складних умовах, особливо в умовах правового режиму воєнного стану. Фізична підготовка є ключовим елементом у формуванні фахівців для силових структур, аварійно-рятувальних служб та інших спеціальностей, де наявні підвищені фізичні та психологічні навантаження.

Сучасна система фізичної підготовки курсантів, на жаль, не завжди відповідає вимогам їх майбутньої професійної діяльності. Це знижує рівень їх готовності до виконання службових завдань. Особливо відчутно ця проблема виявляється за умов, коли навчальний процес супроводжується високим рівнем навантаження, обмеженим часом на відпочинок, а також необхідністю швидко ухвалювати рішення в умовах стресу.

Практичний досвід у сфері правоохоронної діяльності свідчить, що нехтування належною фізичною підготовкою співробітників значно підвищує ризик травм, поранень та навіть летальних випадків під час виконання службових обов'язків. Причини цього полягають не лише в недостатньому рівні правової підготовки чи соціального захисту, але й у відсутності прикладних навичок використання фізичних методів впливу, вогнепальної зброї чи спеціальних засобів. До того ж недотримання правил безпеки та відсутність узгодженої тактики дій під час виконання завдань можуть провокувати небезпечні ситуації.

Для повноцінного виконання обов'язків поліцейського необхідно мати не лише належні професійні якості, а й добрий стан здоров'я та високий рівень фізичної підготовленості.

У системі підготовки правоохоронців, що здійснюється у закладах вищої освіти МВС України, фізична підготовка розглядається як окрема навчальна дисципліна, спрямована на розвиток фізичних якостей курсантів.

У практичних підрозділах вона перетворюється на невід'ємну частину професійного тренування, що виділяє її значущість для ефективної службової діяльності.

Згідно з даними дослідження О. А. Моргунова, приблизно 40 % абітурієнтів демонструють незадовільний рівень фізичної підготовки. Це ускладнює процес опанування прикладних навичок та збільшує час на засвоєння програмного матеріалу з фізичної підготовки.

Надзвичайно важливим є персоналізований підхід до організації фізичної підготовки протягом усього періоду навчання. Систематичні індивідуальні тренування сприяють розвитку фізичних якостей, зміцненню здоров'я та формуванню усвідомленої мотивації до підтримання належного фізичного стану. Особливої ваги набуває спеціалізована фізична підготовка, яка безпосередньо використовується під час професійної діяльності.

Підготовка курсантів повинна бути орієнтована на специфіку майбутніх завдань служби. Тому необхідно розмежовувати загальну фізичну підготовку та формування індивідуальних тактико-спеціальних умінь.

Також доцільно стимулювати курсантів до самостійного підтримання фізичної форми, що дозволяє покращити результати підготовки та зменшити ризик травм. Рекомендується регулярно проведення спортивних заходів, як індивідуальних, так і командних, а також організація змагань серед курсантів.

У підсумку можна констатувати, що фізична підготовка є критично важливою для курсантів, які готуються до служби в умовах підвищеного ризику, особливо в період дії воєнного стану. Низький рівень фізичної підготовленості становить серйозну загрозу як для ефективності служби, так і для безпеки самих правоохоронців. Наявний розрив між очікуваним рівнем фізичної готовності та фактичним станом більшості курсантів, що вимагає перегляду існуючої системи фізичної підготовки. Необхідно впроваджувати індивідуалізовані програми тренувань, враховувати специфіку майбутньої діяльності та сучасні виклики. Подальші наукові дослідження мають бути спрямовані на розробку новітніх методик оцінювання фізичної підготовки, визначення факторів її формування та вдосконалення системи фізичної підготовки курсантів. Застосування таких заходів сприятиме підвищенню готовності майбутніх фахівців до виконання службових завдань на високому рівні та забезпеченню їхньої особистої безпеки.

Список використаних джерел

1. Моргунов О. А. Фізична підготовка курсантів: сучасний стан та перспективи вдосконалення. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2020. № 2(115). С. 112–117.
2. Соколовський В. М. Теоретико-методичні основи фізичної підготовки курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання : монографія. Львів : ЛДУВС, 2019. 208 с.
3. Риженко С. Г. Фізична підготовка працівників правоохоронних органів в умовах

професійної діяльності. *Проблеми підготовки кадрів для правоохоронних органів*. 2021. № 3. С. 85–90.

4. Дьяків А. А. Особливості організації занять зі спеціальної фізичної підготовки курсантів. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*. 2021. Вип. 12. С. 157–161.

5. Стратегія розвитку фізичної культури і спорту в Україні на період до 2028 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-strategiiu-rozvytku-fizychnoi-kultury-i-sportu-v-ukraini-na-period-do-2028-roku>.

6. Про затвердження Положення про організацію фізичної підготовки та спорту в Національній поліції України : наказ МВС України від 15.12.2017 № 1024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0020-18#Text>.

7. Ткаченко П. І., Гуменюк О. В. Вплив спеціальної фізичної підготовки на службову діяльність поліцейських. *Вісник Черкаського інституту пожежної безпеки*. 2022. № 4. С. 73–78.

8. Кондратюк В. Г. Вдосконалення фізичної підготовки курсантів у системі професійної підготовки правоохоронців. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2021. № 3. С. 105–109.

Сергій Петренко

викладач кафедри спеціальної фізичної
підготовки Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ЗВО МВС УКРАЇНИ

У контексті трансформації системи вищої освіти України особливої актуальності набуває питання удосконалення фізичної підготовки у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання (ЗВО СУН), зокрема таких, що здійснюють підготовку майбутніх правоохоронців. Специфіка професійної діяльності випускників цих закладів передбачає не лише високий рівень правової обізнаності та моральної стійкості, але й наявність сформованих фізичних якостей, необхідних для ефективного виконання службових обов'язків у складних, а часто й екстремальних умовах. Сучасні підходи до організації фізичного виховання в ЗВО СУН мають базуватися на принципах науковості, системності, професійної спрямованості та індивідуалізації. У цьому контексті важливою складовою стає гендерний підхід, що передбачає урахування фізіологічних, психологічних та соціокультурних особливостей курсантів і курсанток. Такий підхід дозволяє підвищити ефективність навчального процесу, сприяє мотивації до занять фізичною культурою, а також забезпечує рівні умови професійного становлення здобувачів освіти незалежно від статі.

Освітній процес у ЗВО має свою специфіку, що вимагає особливого підходу до формування мотивації здобувачів до занять фізичною культурою